

HIV/AIDS in the Czech Media (1996–2009)

KVÁŠOVÁ, S., NEČAS, V.

Department of Media Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague, Czech Republic

Citation: Kvášová, S., Nečas, V. (2011). HIV/AIDS v českých denících v proměnách času. *Adiktologie*, (11)4, 200–206.

BACKGROUND: *The paper discusses the media coverage of the HIV/AIDS issue in the Czech print media from 1996 to 2009. AIM:* *The study compares the long-term media agenda (the number of articles and topics related to HIV/AIDS) with the incidence of reported HIV-positive cases and subsidies of the Ministry of Health of the Czech Repub-*

lic for HIV/AIDS prevention. METHODS: *The analysis focuses on two aspects: descriptive content analysis of newspaper articles related to HIV/AIDS and a case study reflecting the semantic structures, attributes, and frames of the HIV/AIDS issue in newspaper articles.*

KEY WORDS: AGENDA SETTING – HIV/AIDS – MEDIA COVERAGE – WORLD AIDS DAY

Submitted: 13 / NOVEMBER / 2011

Accepted: 14 / DECEMBER / 2011

Grant support: The development of this text was supported by the resources made available as part of a research project of the Faculty of Social Sciences of Charles University, "The Development of Czech Society in the EU: Challenges and Risks" (MSM0021620841).

Address for correspondence: Vlastimil Nečas / necas@fsv.cuni.cz / Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague, Smetanovo nábřeží 6, Prague 1, Czech Republic

HIV/AIDS v českých denících v proměnách času

KVÁŠOVÁ, S., NEČAS, V.

Katedra mediálních studií, Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze

Citace: Kvášová, S., Nečas, V. (2011). HIV/AIDS v českých denících v proměnách času. *Adiktologie*, (11)4, 200–206.

VÝCHODISKA: Text pojednává o mediálním pokrytí tématu HIV/AIDS ve vybraných českých médiích od poloviny 90. let 20. století do roku 2009. Práce srovnává vývoj mediální agendy (počet článků a témat, které byly v souvislosti s problematikou HIV/AIDS v denících uveřejněny) s reálným počtem nově hlášených HIV pozitivních osob a objemem finančních prostředků ze státního rozpočtu určených na prevenci v této oblasti. **CÍL, METODY, SOUBOR:** Cílem studie je určit dominantní trendy v referování

o HIV/AIDS v českých médiích a identifikovat převažující mediální rámcování tohoto tématu, a to kombinací kvantitativních a kvalitativních analytických nástrojů. Analyzováno bylo celkem pět kalendářních roků v rozmezí let 1996 až 2009. **VÝSLEDKY:** Z výsledků studie vyplývá, že míra mediální pozornosti tématu HIV/AIDS není odvislá od vývoje HIV pozitivních případů a téma HIV/AIDS je v českých médiích převážně soustředěno kolem mediálně atraktivních témat a mainstreamových celebrit.

KLÍČOVÁ SLOVA: NASTOLOVÁNÍ AGENDY – HIV/AIDS – MEDIÁLNÍ POKRYTÍ – SVĚTOVÝ DEN BOJE PROTI AIDS

Došlo do redakce: 13 / LISTOPAD / 2011

Přijato k tisku: 14 / PROSINEC / 2011

Grantová podpora: Vznik textu byl podpořen prostředky z výzkumného záměru UK FSV „Rozvoj české společnosti v EU: výzvy a rizika“ (MSM0021620841).

Korespondenční adresa: Mgr. Vlastimil Nečas / necas@fsv.cuni.cz / Fakulta sociálních věd UK v Praze, Smetanovo nábřeží 6, 110 01 Praha 1

● 1 ÚVOD

Téměř ve všech deklaracích o problematice HIV/AIDS, které byly přijaty Organizací spojených národů, Světovou zdravotnickou organizací, Evropskou unií a členskými státy, mezi než patří i ČR, se objevují normativní požadavky na média spočívající v aktivním informování a pomoci při prevenci HIV/AIDS (Deklarace závazků OSN v oblasti HIV/AIDS, 2001; Politická deklarace OSN, 2006; Brémské prohlášení, 2007). Informují masová média o HIV/AIDS nezaujatě a odpovídá pozornost médií trendům v počtu nově nakažených? Cílem následujícího textu je rozbor obrazu HIV/AIDS v českých médiích a jeho různé charakteristiky. Práce na téma mediálního pokrytí problematiky HIV/AIDS v České republice dosud chybí. K mediálnímu rozboru jsou připojeny i dva aspekty související s HIV/AIDS, konkrétně historie hlášených HIV pozitivních případů v České republice a výše účelově určených prostředků z veřejných rozpočtů na prevenci HIV/AIDS.

Samotné analýze předcházely tři výzkumné teze:

- 1/ Mediální zájem o problematiku HIV/AIDS byl v devadesátých letech 20. století úměrný nárůstu nově nakažených.
- 2/ Schopnost tématu HIV/AIDS ovlivnit agendu a dostat se do médií je dána událostmi souvisejícími s tímto tématem, nikoliv problémem jako takovým. Jednotlivé články a zprávy o HIV/AIDS jsou postaveny jako příběhy orientované na související události a nikoliv na samotný problém vzrůstajícího počtu nově hlášených HIV pozitivních osob. Události jsou v případě referování o problematice HIV/AIDS rámcovány médii epizodicky spíše než tematicky¹.
- 3/ Média zdůrazňují odlišné atributy při referování o veřejně známých HIV pozitivních osobách a při referování o ostatních HIV pozitivních osobách.

● 2 METODOLOGIE

Pro účely deskriptivního rozboru zaměřeného primárně na mediální pokrytí tématu HIV/AIDS v českých denících byla zvolena kvantitativní obsahová analýza. Pro detailnější analýzu tématu HIV/AIDS a hlubší rozbor kontextových prvků pak byly využity kvalitativní analytické nástroje. Metodologie analýzy je inspirována longitudinální kvantitativní studií Everetta M. Rogerse et al. (1991) *AIDS in the 1980s: The Agenda Setting Process for Public Issue* a komparativní studií Nelsona Tranquiny (2007) *HIV/AIDS as a News*. Podobně jako v případě uvedených autorů jsou použity různé zdroje a analyzovány vztahy mezi daty získanými na základě kvantitativní obsahové analýzy novinových článků o HIV/AIDS a tzv. „indikátorů skutečností“ (Rogers, et al., 1991, p. 4; Funkhouser, 1973), kterými jsou v našem případě počty nově nakažených (incidence) HIV/AIDS v ČR a výdaje Ministerstva zdravotnictví ČR určené na problematiku HIV/AIDS. Tato práce tedy vedle sebe staví výsled-

1/ Viz DeVreese (2005).

ky kvantitativní obsahové analýzy mediálních obsahů, statistická data Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS a objem účelově určených prostředků Ministerstva zdravotnictví ČR alokovaných na problematiku HIV/AIDS.

Zkoumání je doplněno kvalitativní textuální analýzou zaměřenou na kontexty a atributy mediálního referování o HIV/AIDS. Tento kombinovaný přístup bývá označován jako: „(...) sekvenční triangulace, která znamená, že výsledky aplikace jedné z metod usměrňují aplikaci následné druhé metody“ (Hendl, 1999, p. 147)

● 3 KONSTRUKCE ANALYZOVANÉHO VZORKU

Mediální pokrytí tématu HIV/AIDS bylo analyzováno v denících MF Dnes, Blesk a Hospodářské noviny v pěti časových horizontech: 1996 (1. 1.–31. 12. 1996), 1998 (1. 1.–31. 12. 1998), 2000 (1. 1.–31. 12. 2000), 2004 (1. 1.–31. 12. 2004) a 2009 (1. 1.–31. 12. 2009). Relevantní mediální obsahy byly vybrány prostřednictvím databáze společnosti Anopress², a to pomocí fulltextového vyhledávání a lexikálního filtru ve tvaru: *[HIV, AIDS, HIV AND AIDS, HIV OR AIDS]*³.

Jednotkou analýzy byl každý článek, tedy graficky a tematicky ucelený redakční příspěvek označený nadpisem. Analýza se soustředí pouze na zpravodajské příspěvky, vyřazeny tedy byly magazíny, přílohy a komerční suplementy jednotlivých deníků. Pokud databáze Anopress vyhledala určitý článek několikrát (stejný článek například vyšel také v ostatních regionálních mutacích), byl článek započítán do analýzy pouze jednou.

Mechanismus výběru analyzovaného vzorku byl následující: Celkový počet textů vyfiltrovaných na základě klíčových slov z databáze Anopress čítal 1 728 článků. S ohledem na zacílení a rozsah práce bylo přistoupeno k redukci množství analyzovaných materiálů na konečný analyzovaný vzorek 500 článků (*tabulka 1*).

Tabulka 1 / Table 1

Analýzovaný vzorek
Sample under analysis

Rok	Počet článků
1996	116
1998	71
2000	113
2004	115
2009	85
celkem	500

2/ Blíže viz <http://www.anopress.cz>.

3/ Nastavení lexikálního filtru je dáno především faktem, že slovo HIV nebo AIDS nenabývá jiných tvarů a další synonyma nejsou běžná a lze předpokládat, že výskyt jiných pojmenování (bez současné přítomnosti alespoň jednoho z klíčových slov) se limitně blíží nule.

Zkoumaný vzorek byl zkonstruován tak, aby počet článků k samotné analýze (500) kopíroval rozložení všech článků (1 728). V rámci pravděpodobnostního stratifikovaného výběru byl tedy zjištěn poměr článků v daném měsíci k celku analyzovaného roku tak, aby tento poměr zůstal stejný i po redukci článků.

Po kvantitativní obsahové analýze následuje kvalitativní textuální analýza vybraných článků. Články byly vybírány z analyzovaného vzorku (500) článků, ve kterých v rámci hlavního tématu vystupovaly buď celebrity, nebo HIV pozitivní osoby (celkem 93 článků). V případové studii jsou tak zahrnuty všechny články, které se významně věnují tématu celebrit a HIV pozitivních v českých denících (*tabulka 2*).

Tabulka 2 / Table 2

Vzorek pro případovou studii
Case study sample

Rok	Počet článků
1996	34
1998	7
2000	10
2004	16
2009	26
celkem	93

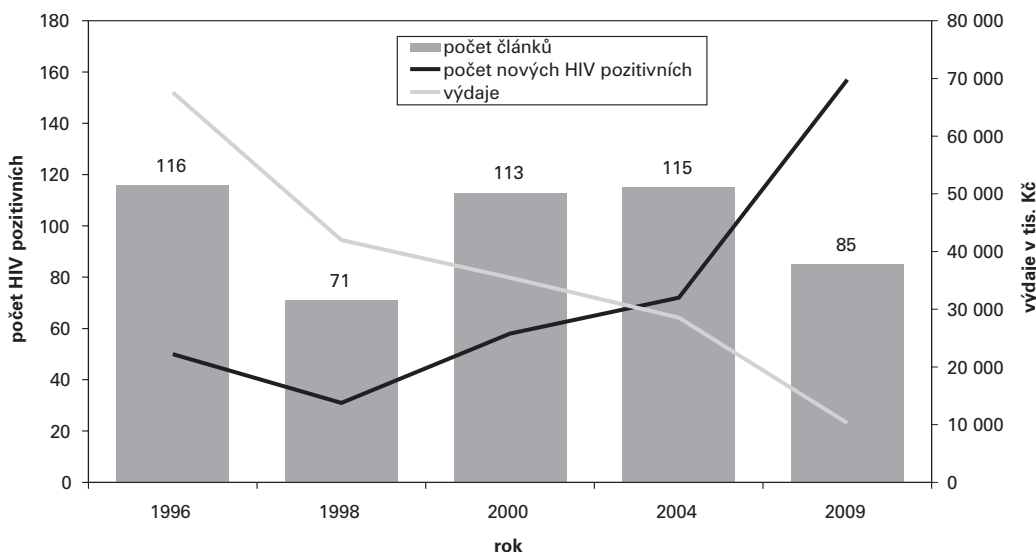
Jak je uvedeno výše, třetí výzkumná teze předpokládá, že média připisují nemoci AIDS různá označení. Při referování o HIV pozitivních veřejně známých osobách (celebritách) a ostatních osobách HIV pozitivních dochází k zdůrazňování odlišných atributů, důraz je kladen na následující otázky: Jak frekventované je v analyzovaných textech uží-

vání různých přirovnání při referování o tématu HIV/AIDS? Jaká přídavná jména asociují média s nemocí AIDS? Liší se zdůrazňované atributy u osob veřejně známých a u ostatních HIV pozitivních? Jak média přistupují při referování o problematice HIV/AIDS k osobám s homosexuální orientací? S jakou další skupinou je téma HIV/AIDS spojováno?

● 4 VÝSLEDKY

Z výsledku provedené analýzy vyplývá, že v devadesátých letech 20. století kopírovala mediální agenda stav nově hlášených HIV pozitivních osob. V roce 1996 bylo mediální pokrytí tématu HIV/AIDS v porovnání jednotlivých roků vůbec nejčetnější (116 článků) a počet nově hlášených HIV pozitivních zaznamenal meziročně nárůst o 20 %. Když v roce 1998 klesl meziroční počet HIV pozitivních (o 50 %), vykazovala obdobný trend i křivka mediálního pokrytí tématu HIV/AIDS (o 39 % méně článků). Tento trend lze vysledovat také v letech 2000 a 2004. Konec prvního desetiletí (rok 2009) tento trend však nepotvrzuje. Míra mediální agendy není přímo úměrná počtu nově hlášených případů HIV/AIDS. Počet nově hlášených HIV pozitivních byl v roce 2009 v porovnání s rokem 1996 dokonce více než trojnásobný. Mediální zájem o problematiku v roce 2009 upadá, článků o HIV/AIDS bylo v roce 2009 o čtvrtinu (27 %) méně než v roce 1996.

V průběhu celého sledovaného období nereflexuje výše výdajů MZČR určených na problematiku HIV/AIDS počty nově hlášených HIV pozitivních osob. Počet nově hlášených HIV pozitivních případů kontinuálně narůstá, zatímco výdaje MZ ČR stabilně klesají a mediální pozornost tématu HIV/AIDS osciluje bez zřetelné návaznosti na rozsah problému (počty hlášených případů) a finanční podporu preventivních programů (výše účelově určených prostředků z MZ ČR) (*graf 1*).

Graf 1 / Graph 1

Počet článků, počet případů HIV pozitivních (roční incidence) a výdaje na problematiku HIV/AIDS

Number of articles, number of HIV-positive cases (annual incidence), and expenditures earmarked for the HIV/AIDS issue

Nejčastěji se tématu HIV/AIDS v průběhu sledovaných let věnoval deník MF Dnes (54 % všech uveřejněných článků), a to téměř dvakrát více než deník Blesk (25 % všech článků) a Hospodářské noviny (21 % všech článků) (tabulka 3).

Tabulka 3 / Table 3

Podíl médií v analyzovaném vzorku (N=500)

The proportions of the media in the sample under analysis (N=500)

Médium	N	%
MF Dnes	270	54
Blesk	126	25,2
Hospodářské noviny	104	20,8
celkem	500	100

Vůbec nejčastějším tématem v denících v souvislosti s HIV/AIDS se staly články o celebritách (16 % všech článků), které se věnují pomoci lidem nakaženým virem HIV (40 % článků o celebritách), případně zprávám či podezřením, že tyto veřejně známé osoby jsou HIV pozitivní (39 % článků o celebritách). Celebrity byly nejfrekventovanějším tématem také v deníku Blesk (40 %) i v MF Dnes (20 %), ačkoliv v MF Dnes byla vcelku rovnoměrně zastoupena i ostatní témata.

Významně zastoupeny byly také články, u kterých byla hlavním tématem věda a výzkum HIV/AIDS (9,4 % všech analyzovaných článků). V rámci tématu vědy a výzkumu bylo nejčastějším vedlejším tématem téma epidemie HIV/AIDS (20 % článků o vědě a výzkumu se vztahovalo k tématu epidemie).

Téma HIV/AIDS v souvislosti s africkým kontinentem (8,8 % všech analyzovaných článků) se vyskytovalo společně s tématem epidemie HIV/AIDS v Africe (50 % všech článků, kde téma HIV/AIDS a Afrika bylo hlavním tématem) (tabulka 4).

Tabulka 4 / Table 4

TOP 10 témat v médiích (N=500)

TOP 10 topics of the media coverage (N=500)

Téma	%
celebrity	16,0
věda a výzkum	9,4
Afrika	8,8
drogy	8,4
prevence	6,0
statistiky	5,8
epidemie	5,4
lidsky jímavé příběhy	4,6
státní politika	3,6
veřejné osobnosti s onemocněním AIDS	3,0

V souvislosti s drogovou problematikou a HIV/AIDS se deníky nejčastěji věnovaly postupu státních orgánů v této oblasti (14 % článků o drogách) a dále příběhům drogově závislých osob, které se nakazily virem HIV (11 % článků o drogách). Nejčastěji se problematice drog a HIV/AIDS věnovala na svých stranách MF Dnes (19 %). Celkem dvě procenta z těchto článků v MF Dnes se věnovaly léčbě.

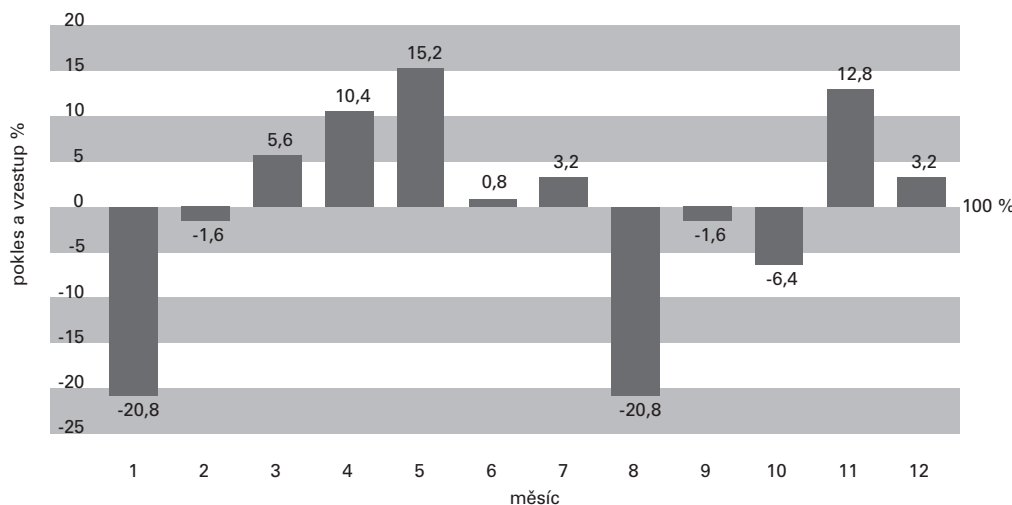
Výsledky kvalitativní obsahové analýzy potvrzují, že v případě tématu HIV/AIDS bylo velmi časté epizodické rámcování (druhá výzkumná teze), tedy orientace na příběh, a během let získávalo na dominanci. Lze tedy konstatovat, že schopnost tématu HIV/AIDS překročit práh mediální pozornosti a dostat se do zpravodajské agendy je dána událostmi a příběhy souvisejícími s HIV/AIDS, ne samotným tématem HIV/AIDS. Orientace na událost a epizodické rámcování patří již k ustáleným pravidlům při vzniku zpráv a platí i pro problematiku HIV/AIDS. Všechny tři sledované deníky v přesvědčivé většině všech analyzovaných článků – ve více než 90 % – využily při referování o tématu HIV/AIDS epizodického rámcování. Nejčastěji pak MF Dnes (97,8 %), následována Bleskem (92,9 %) a Hospodářskými novinami (90,4 %).

Pozoruhodné je zjištění, že mediálně nejexponovanějším měsícem (*graf 2*) není přelom listopadu a prosince, kdy si 1. prosince připomínáme výročí obětí AIDS, ale květen, kdy dochází k vůbec největšímu mediálnímu pokrytí tématu HIV/AIDS v českých denících. V květnu je totiž pořádán den boje proti AIDS známý pod jménem „Světlo pro AIDS“ neboli „Candlelight Day“ a „Týden boje proti AIDS“, který se připomíná v jednotlivých městech ČR za účasti neziskových organizací a škol. Geografická blízkost⁴, tedy akce pořádané v ČR, a fakt, že Ročenka Národního programu HIV/AIDS s meziročním shrnutím počtu nově nakažených je vydávána SZÚ právě v tomto měsíci, zde může být pro média důvodem, proč o událostech spojených s problematikou HIV/AIDS referují nejvíce právě v květnu. Dalším výrazně exponovaným obdobím je přelom listopadu a prosince, zde lze za příčinu označit již zmiňovaný Světový den boje proti AIDS. U květnových i prosincových výročí se jedná o plánované události⁵, na které se média mohou připravit a u nichž lze předpokládat zájem médií.

V rámci případové studie, která analyzovala významové struktury a atributy přisuzované médii při referování o HIV pozitivních, byl potvrzen původní předpoklad, že v průběhu let získalo téma HIV/AIDS řadu negativních atributů a přirovnání, která pracují s psychologickými konotacemi obav a hrozeb jako například „strach z AIDS“, „AIDS jako synonymum smrti pro současnost“ nebo „AIDS – lidská tragédie“.

4/ Viz „zpravodajské hodnoty“ u Galtunga a Rugeové (1965), popř. u Hartleyho (1982, s. 75–86).

5/ Blíže viz Daniel J. Boorstin (1992).

Graf 2 / Graph 2

Články podle data vydání v měsících, srovnání s průměrem v procentech (pokles a vzestup proti průměru), n=500

Articles according to the month of issue; a percentage comparison to the average (decline and rise relative to the average)

K nejčastějším přidávaným charakteristikám patří sousloví jako „zákeřný vir“ nebo „zákeřná a nevléčitelná nemoc“, „zrádná a nakažlivá“ nebo „smrtná choroba“. Existence léčebných postupů, např. antiretrovirové léčby, nebyla v analyzovaných textech, které postihovaly společné téma HIV/AIDS a celebrit, vůbec zmiňována.

V analyzovaných denících byla patrná tendence uvádět téma HIV/AIDS v kontextu boje proti zlu, respektive války dobra se zlem. Tato bipolární rétorika v textech často obsahovala sousloví jako „boj proti AIDS“, „válka s chorobou AIDS“, „potírání AIDS“, „globální hrozba AIDS“, „AIDS – tikající bomba“ nebo „poslat na smrt“. Ve sledovaných médiích tak převažovalo schematické a významově značně redukované označování aspektů spojených s nemocí a léčbou HIV/AIDS.

Případová studie dále ukázala na zajímavé atributy, které byly v článcích o HIV pozitivních zdůrazňovány, především jsou patrné rozdíly v referování o celebritách v porovnání s „ostatními“ HIV pozitivními.

Souhrnně lze říci, že články o HIV pozitivních celebritách byly rámcovány spíše pozitivně. Veřejně známé osoby dostaly možnost o svém onemocnění otevřeně mluvit a prostor byl věnován také jejich příbuzným a stigmatizaci, kterou od okolí jako HIV pozitivní zažívají. Naproti tomu články o „ostatních“⁶ HIV pozitivních osobách, jejich životních osudech a o tom, jak se nakazily, vyznívaly až na výjimky tak, že tyto osoby stihl „trest“ za jejich chování, které se odchýlilo od společenských norem, „trest“ za užívání drog, eventuálně za jejich homosexuální orientaci. Byly tedy odhaleny kvalitativní diference mezi články o HIV pozitivních celebritách, kterým byl zpravidla dáván prostor k vyjádření a média s nimi do jisté míry sympatizovala, a články o ostatních HIV pozitivních osobách, o kterých bylo referováno spí-

6/ Články o osobách, které nespádají do kategorie celebrit či veřejně známých osobností.

še negativně, jako o lidech, jejichž chování se odchýlilo od normy a stihl je za to trest (homosexuálové a uživatelé drog).

V souvislosti s celebritami (HIV negativními) a tématem HIV/AIDS byly v textech slavné celebrity přítomny jako tváře propagačních kampaní, které zajišťují hlavně publicitu akce. Zajímavé je, že u tohoto typu článků se dále o problematice HIV/AIDS nepíše a zmínka o HIV/AIDS je omezena na pouhý fakt, že peníze budou věnovány na boj proti nemoci AIDS. HIV pozitivním osobám, na jejichž podporu byly tyto akce pořádány, nebyl dán v článcích žádný prostor k vyjádření.

● 5 DISKUSE

Analýza mediálního pokrytí tématu HIV/AIDS došla k podobným výsledkům jako studie Mollyann Brodie et al. (2004). Dominantním tématem práce Mollyann Brodie sice byla prevence (13 % všech článků), na druhém místě se však, podobně jako v našem případě, umístily články o vědě a výzkumu HIV/AIDS (11 % článků) (Brodie et al., 2004).

Výsledek realizované analýzy byl do jisté míry ve shodě také se studii Nelsona Traquiny (2004; 2007). Studie totiž prokázaly příklon článků o HIV/AIDS k epizodickému rámcování a zdůrazňování kontextových příběhů. „Témata HIV/AIDS jsou médií zpracovávána jako zprávy orientované na události, což podtrhuje i současný trend žurnalistiky. Zprávy vyprávějí příběhy, díky kterým mohou příjemci lépe porozumět sociálním tématům.“ (Traquina, 2007, p. 366).

Při sledování témat mediální agendy poukázala Brodie et al. (2004) na čtyři vrcholy nejrozsáhlejšího mediálního pokrytí, kterých dosáhlo téma HIV/AIDS. Konkrétně to bylo v roce 1987 vzhledem k vývoji epidemie HIV/AIDS, v roce 1991, kdy Magic Johnson oznámil svou HIV pozitivitu; v roce 1996, kdy přišla na trh nová antiretrovirovka, a v roce

2001, kdy WHO ohlásila znepokojující nárůst počtu nově hlášených HIV pozitivních ve světě.

Obecně řečeno, byla to témata epidemie, celebrit a vědy a výzkumu, která zapříčinila maximální mediální pokrytí, podobně jako v případě naší analýzy. V českých denících bylo nejvíce článků věnováno tématu HIV/AIDS v roce 1996 (116), v roce 2000 (113) a 2004 (115). V roce 1996 to v českých médiích bylo rovněž v souvislosti s návratem HIV pozitivního basketbalisty Magica Johnsona do NBA, v roce 2000 pak vzbudila pozornost médií mezinárodní konference o vývoji epidemie AIDS ve světě. V roce 2004 pak byla tématu HIV/AIDS věnována pozornost především v souvislosti se státní politikou vůči AIDS, neboť celoevropskou agendu boje proti HIV/AIDS dostal na starost první český eurokomisař Pavel Telička.

● 6 ZÁVĚR

Závěrem je nutno zdůraznit, že příčinná souvislost mezi mediální agendou, počty HIV pozitivních a výdaji z veřejných rozpočtů na problematiku HIV/AIDS není zdaleka jednoznačná. Z prezentovaných údajů vyplývá, že reálný vývoj počtu HIV pozitivních neovlivňuje míru pozornosti, kterou tématu věnují zpravodajská média, ta se spíše soustředí na líbivá a mainstreamová témata a události, téma HIV/AIDS se tak většinou objevuje jakoby mimoděk v souvislosti s celebritami, případně ve spojení s výrazně negativními událostmi. Přidruženým zjištěním analýzy je také fakt, že výše veřejných prostředků určených na prevenci HIV/AIDS je v čase nepřímou úměrná počtu nově zjištěných HIV pozitivních osob. Logika alokace veřejných prostředků je podobná mediální logice v tom ohledu, že se zjevně neřídí reálným vývojem problematiky HIV/AIDS v ČR.

LITERATURA / REFERENCES

- Boorstin, D. J. (1992). *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. Vintage.
- Brodie, M., Hamel, E., Brady, L.A., Kates, J., Altman, D. E. (2004). AIDS at 21: Media Coverage of the HIV Epidemic 1981–2002. *Columbia Journalism Review*, A1–A6.
- DeVreese, C. (2005). *Framing Europe*. Het Spinhuis.
- Funkhouser, G. R. (1973). The issues of the sixties: An exploratory study in the dynamics of public opinion. *Public opinion Quarterly*, (37), 62–75.
- Galtung, J., Ruge, M. H. (1965). The Structure of Foreign News. *International Journal of Peace Research*, 2(1), 64–91.
- Hartley, J. (1982). *Understanding News*, Routledge.
- Hendl, J. (2008). *Kvalitativní výzkum*, Praha: Portál.
- Rogers, E. M., James, W. D., Soonbum, C. (1991). AIDS in the 1980s: The Agenda Setting Process for Public Issue. *Journalism Monographs* (126).
- Tranquina, N. (2007). HIV/AIDS as a News. *The International Communication Gazette*, Sage, 355–375.
- Tranquina, N. (2004) Theory consolidation in the study of journalism. *Journalism*, 5(1), 97–116.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

- 25 let s AIDS. Národní program boje proti AIDS [online]. Praha: Národní program, c2009 [2010-10-06]. Dostupný z WWW: <http://www.aids-hiv.cz/dokumenty02.html>
- Akční plán EU HIV/AIDS (2010). Evropská komise [online]. Brusel: Evropská komise, c2010 [2010-12-15]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/health/sexual_health/docs/eu_communication_2009_action_en.pdf
- Brémské prohlášení (2007). Národní program boje proti AIDS [online]. Praha: Národní program, c2009 [2010-10-06]. Dostupný z WWW: <http://www.aids-hiv.cz/dokumenty06.html>

- Deklarace závazků mimořádného VS OSN k problematice HIV/AIDS. Národní program boje proti AIDS [online]. Praha: Národní program, c2009 [2010-10-06]. Dostupný z WWW: <http://www.aids-hiv.cz/dokumenty03.html>
- HIV surveillance in Europe (2008). Evropská komise [online]. Brusel: Evropská komise, c2010 [2010-12-15]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/health/communicable_diseases/diseases/index_cs.htm
- Politická deklarace OSN. Národní program boje proti AIDS [online]. Praha: Národní program, c2009 [2010-10-06]. Dostupný z WWW: <http://www.aids-hiv.cz/dokumenty07.html>
- Střednědobý plán na řešení problematiky HIV/AIDS 2009-2013. Národní program boje proti AIDS [online]. Praha: Národní program, c2009 [2010-10-06]. Dostupný z WWW: http://www.aids-hiv.cz/doc/Nar_program_HIV_AIDS.pdf
- Sdělení komise Radě a Evropskému parlamentu (2005). Eur-Lex [online]. Brusel: Úřad pro publikace EU, c2010 [2010-12-15]. Dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52005DC0654:CS:NOT>
- Sdělení komise Radě a Evropskému parlamentu (2009). Evropská komise [online]. Brusel: Evropská komise, c2010 [2010-12-15]. Dostupný z WWW: http://ec.europa.eu/health/ph_threats/com/aids/docs/com2009_cs.pdf
- SZÚ. Nové případy infekce HIV a onemocnění AIDS 2009. Národní program boje proti AIDS [online]. Praha: Národní program, c2009 [2010-10-06]. Dostupný z WWW: <http://www.aids-hiv.cz/nove09/JS12-2009.pdf>
- Výroční epidemiologická zpráva ECDC. Evropské centrum pro kontrolu nemocí [online]. Stockholm: ECDC, c2009 [2010-10-06]. Dostupný z WWW: http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/0910_SUR_Annual_Epidemiological_Report_on_Communicable_Diseases_in_Europe.pdf